

TÔN ÁI NHÂN

TRÌNH SÁT HÀ NỘI

Tác phẩm được tặng giải thưởng
Văn học Hồ Gươm 5 năm (1981 - 1986) của
Hội Văn học Nghệ thuật Hà Nội - 1986

TRƯỜNG THCS ÁI MỘC

THƯ VIỆN

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI - 2019

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nhà văn Tôn Ái Nhân tên thật là Đinh Khắc Khương quê ở Phả Lễ, Thủy Nguyên, Hải Phòng. Học xong cấp I, do ở quê không có cấp II nên ông phải sang Quảng Yên học. Trong thời gian đi học, gia đình hoàn cảnh khó khăn ông vừa học vừa vẽ tranh truyền thần lấy tiền ăn học. Học xong cấp III, ông được tuyển vào học lớp sơ cấp ngành Công an, rồi được phân công về làm trinh sát chính trị, nhưng do có năng khiếu vẽ, chụp ảnh và viết báo, thể hiện qua các cuộc thi viết trên báo Công an, ông được giải nhất, liền được công an tỉnh Quảng Ninh điều về làm công tác tuyên truyền. Ở đây, ông càng bộc lộ năng khiếu và niềm đam mê văn chương nên được Bộ Công an trưng tập điều lên cho đi học lớp Viết văn trẻ khóa VI của Hội Nhà văn Việt Nam. Học xong, Bộ Công an cho đi thực tế tuyển lửa Quảng Bình để viết về gương các chiến sĩ công an trong công cuộc chiến đấu chống chiến tranh phá hoại của Mỹ và sưu tầm tài liệu viết Hồi ký ngành Công an. Chính thời gian này, Tôn Ái Nhân đã viết tác phẩm đầu tay là “Người công an già xã Quảng Phúc”. Với lối viết giản dị, chân thực và mới mẻ thể hiện sự trân trọng, quý mến người chiến sĩ công an dũng cảm sẵn sàng hy sinh vì dân trong chiến đấu chống Mỹ của một công an già. Cũng từ đây, cây bút trẻ Tôn Ái Nhân được cả ngành Công an biết tới. Nhưng chiến tranh phá hoại ác liệt, ông không ở lại tiếp tục nghề viết nữa mà phải trở về Quảng Ninh làm công tác cũ.

Cùng thời gian này, Bộ Công an cho in và phát hành bản thảo “Trinh sát nội thành” của ông. Đây cũng là truyện ký viết về người thực, việc thực nên chỉ được phát hành nội bộ, nhưng cũng được đông đảo bạn đọc trong ngành rất hoan nghênh.

Gián đoạn sau bốn năm, Tôn Ái Nhân mới được Bộ điều về Nhà xuất bản Công an, lúc này “Trinh sát nội thành” mới được bổ sung tài

liệu, sửa chữa lại và đổi tên là: "Trình sát Hà Nội" với nội dung và nhân vật vẫn giữ nguyên, nhưng truyền ký đã được nâng lên thành tiểu thuyết tư liệu. Tác phẩm được viết công phu, đậm đặc chất văn học và hết sức hấp dẫn, đến nay "Trình sát Hà Nội" đã tái bản đến lần thứ bảy. Điều đó chứng tỏ tác phẩm được bạn đọc ưu ái biết chừng nào!

Mặc dù "Trình sát Hà Nội" thuộc thể loại sách trình thám tử giới phê bình văn học thường xem là ít tính văn học, nên hầu như trước nay chưa hề thấy thể loại này được tặng giải văn học. Ấy vậy mà "Trình sát Hà Nội" lại được Hội đồng xét chọn giải Văn học Hồ Chí Minh (1981 - 1986), cùng với tác phẩm "mùa lá rụng trong vườn" của Mã Văn Kháng là hai tiểu thuyết được giải nhì và giải ba (không có giải nhất). Cùng với giải thưởng, "Trình sát Hà Nội" còn được Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội tặng Bằng khen. Bối tiểu thuyết không những khắc họa được chân dung chiến sĩ công an hoạt động trong lòng địch thời Hà Nội tạm chiếm mà còn ca ngợi được tình thần chiến đấu dũng cảm, ngoan cường của mọi tầng lớp nhân dân Hà Nội chống ngoại xâm lúc bấy giờ.

Cùng viết về Hà Nội kháng chiến, Tôn Ái Nhân còn có tiểu thuyết "Tim em trong hoàng hôn" cũng được giải trong cuộc thi của Bộ Công an và Hội Nhà văn tổ chức. Ngoài ra, nói đến Tôn Ái Nhân người ta còn phải kể đến các tác phẩm như: Oan trái, Chuyện tình người đàn bà hành khất, Hành quyết không pháp trường, Ký ức gần đây... Sách nào của ông cũng đều rất lôi cuốn, hấp dẫn và mang tính nhân văn cao cả, nâng tâm hồn người đọc.

Do vậy, trong khuôn khổ sách phổ thông của Dự án Tủ sách Thăng Long ngàn năm văn hiến, Nhà xuất bản Hà Nội xin trân trọng giới thiệu cuốn "Trình sát Hà Nội" của tác giả Tôn Ái Nhân đến đông đảo bạn đọc.

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI

CHƯƠNG I

Chiều hè đã nhạt nắng.

Trên các tầng lầu của những biệt thự lớn giữa Hà Nội, có thể nhìn rõ mặt trời đang từ từ xuống dần phía sau lùm cây xanh của các làng Nghi Tàm, Quảng Bá.

Thợ thuyền trong các xưởng máy và viên chức làm việc trong các công sở của Pháp bắt đầu lục đục ra về.

Tại văn phòng trên gác của ngôi nhà tầng ở giữa phố Sinh Từ¹. Đoàn Giáp - Trưởng công an Quận I² Hà Nội, đang đứng bên cửa sổ nửa hé mở, chăm chú nhìn xuống đường. Anh chờ cho đường phố thật đông rồi mới rời khỏi nhà. Giờ đó dịch khó kiểm soát, anh có thể đi lại trả nợ dễ dàng hơn.

Anh ra Cửa Nam nhảy tàu điện lên Bờ Hồ, rồi đi bộ đến điểm hẹn 60 phố Hàng Quạt.

1. Nay là phố Nguyễn Khuyến.

2. Năm 1949, Công an Hà Nội gọi là Ty công an Hà Nội, gồm nội và ngoại thành.

Nội thành chia làm hai quận: Quận I và Quận II.

Ngoại thành cũng chia làm hai quận: Quận Trấn Tây và Quận Trấn Nam.

TÒN ÁI NHÂN

Gần tháng nay, Đoàn Giáp nông lòng chờ đợi cuộc hẹn gặp này. Từ ngày vào nội thành, đây là cuộc hẹn gặp đầu tiên với cán bộ bên ngoài, nên anh rất sốt sắng muốn được biết tin tức chiến khu và chỉ thị của trên đối với hoạt động của anh trong lòng địch.

Mỗi chân ướt, chân ráo vào sống bất hợp pháp ở đây chưa đầy tháng, tình hình chưa biết được là bao, cho nên những cuộc hẹn gặp quan trọng như thế này, bao giờ Đoàn Giáp cũng rất ý tứ, cảnh giác.

Trước khi đến điểm hẹn, Giáp ghé vào cửa hàng tạp hóa đầu phố giả vờ hỏi mua hàng để quan sát và nghe ngóng. Thoáng thấy anh, bà chủ cửa hàng - một cơ sở bí mật của anh - đã ra hiệu để anh vào và nói to cho người qua đường nghe rõ.

- Ông mua hàng, xin mời quá bộ vào nhà để chọn ạ!

Đảo mắt nhìn xung quanh, thấy không có ai nhòm ngó, bà ta mới vội đóng cửa, kéo Đoàn Giáp vào nhà trong nói nhì gần như hơi thở:

- Anh ạ, không biết do chỉ điểm hay có kẻ phản mà đêm qua, bọn chó đến vây ráp khu này, rồi đến ngôi nhà 60, bắt vợ chồng ông Tư Chi với một người của ta vừa mới ngoài ấy vào. Suốt ngày nay, nó lại sục sạo rình mò khắp cả, bắt thêm một vài người nữa. Giờ chắc nó còn để mặt tham phục rình ở đây, anh chớ có lai vãng vào ngôi nhà ấy mà khôn.

Nghe tin sét đánh, Đoàn Giáp sững người, nhưng để trấn an và động viên cơ sở, anh nhỏ nhẹ nói với bà chủ:

- Đạo này ta hoạt động mạnh, chúng thất bại liên tiếp, gian cá chém thớt, xua quân đi bắt bớ bừa bãi thế thôi, chứ

TRINH SÁT HÀ NỘI

chẳng ai làm phản đâu. Có trường hợp chúng bắt được người của ta, nhưng anh chị em không khai báo gì, cuối cùng nó buộc phải thả đấy. Bác cứ yên tâm và thận trọng giữ gìn là chẳng sợ gì hết.

- Vâng, tôi cũng nghĩ thế - Bà cơ sở nói - Với lại bọn chó săn bây giờ tệ lắm, thấy ai có máu mặt là tìm cách làm tiền. Có người bị chúng nó vớt truyền đơn vào nhà rồi báo Tây đến bắt, phải xi tiền ra nó mới thả đấy.

Thấy cơ sở vẫn vững vàng, Đoàn Giáp mỉm cười yên tâm. Anh vội chào, toan bước ra, nhưng bà ta đã ngăn lại và gửi vào tay anh chiếc khăn mùi-soa mới tinh, nói:

- Anh cứ cầm thế mang ra, như người mua hàng ấy, kéo bọn chó thấy người lạ vào đây nó lại nghi.

Đoàn Giáp xúc động nói:

- Xin cảm ơn bác! - Rồi anh cầm chiếc khăn thơm thả bước ra.

Cuộc hẹn gặp thất bại. Trên đường về, Đoàn Giáp suy nghĩ rất nhiều. Số nhà 60 phố Hàng Quạt và vợ chồng Tư Chi có liên quan tới hoạt động bí mật của anh, kể cả tính mạng của anh nữa.

Đó là một cơ sở bí mật, một đầu mối quan trọng của Ty công an Hà Nội để đưa đón cán bộ kháng chiến ra vào hoạt động.

Ngay từ khi đặt chân vào Hà Nội, Đoàn Giáp cũng đã ở đây với vợ chồng Tư Chi. Lúc mới vào, liên lạc dần anh đi một số nơi để tìm chỗ ở, gặp khó khăn thì chính vợ chồng Tư Chi đã vui vẻ nhiệt tình mời anh ở lại, mặc dù nhà rất hẹp, chỉ kê được chiếc giường đôi còn thừa một lối đi.

TÔN ÁI NHÂN

Đoàn Giáp thỏa thuận với chủ nhà một số quy ước, chồng Tư Chi sẽ nhận Giáp là em bên chồng, do đó tên đệm là lạc nay mới gặp nhau. Tên Giáp sẽ đổi là Chu để vẫn với họ cho tiện. Nghề nghiệp của Giáp là giáo học dạy tư.

Nhà Tư Chi rất nghèo. Vợ chồng buôn thúng bán mẹt. Chồng làm thợ mộc, nhưng phải chung vốn với mấy ông phường, mới mở nổi cửa hàng đồ gỗ ngay ngoài hiên đó để kiếm sống. Đã thế, vợ chồng Tư Chi lại hiếm hoi, tuổi cao, nhưng chỉ có một cháu gái khoảng bốn năm tuổi.

Song tình cảm của vợ chồng Tư Chi dành cho căn bệnh kháng chiến như Đoàn Giáp thì khó mà kể hết.

Ngay tối đầu tiên Giáp nghỉ lại, vợ Tư Chi đã nhường giường cho anh ngủ với chồng, còn chị trải chiếu xuống đất nằm với con gái. Giáp không nghe, nhưng vợ chồng Tư Chi buộc anh phải theo. Sang tối thứ hai, Giáp quyết tâm ra nằm đất với mấy ông thợ mộc ở chỗ đóng đồ ngoài hiên, vợ chồng Tư Chi rất áy náy, anh giải thích mãi hai vợ chồng mới yên lòng. Suốt thời gian ở đây, vợ chồng Tư Chi lúc nào cũng niềm nở, hòa nhã, đối xử với Giáp chu đáo tận tình như người em ruột thực sự mới ở xa về vậy.

Các bữa ăn hôm nào cũng đầy đủ và ngon... Vợ Tư Chi lại thay đổi món ăn luôn. Món nào hợp khẩu vị của Giáp là bữa sau lại có nhiều.

Cứ sáng dậy, vợ Tư Chi lại đến hiệu Nghi-Xuân-Bảng Thất mua phở về bắt Giáp điểm tâm. Những hôm nóng bức thì chị đến hiệu Êt-ki-mô mua kem về. Giáp từ chối là chị lại ngọt ngào: